

Řekne-li se nezisková organizace

Jedni na ně hledí podezřívavě, jiní se o ně začnou zajímat, když už jim v těžké situaci nemá kdo pomoci

DENISA PROŠKOVÁ

Kdy se o ni podrobněji zajímáme? Když nám dojdou peníze, onemocní dítě, přicházíme o střechu nad hlavou či nestačíme na péči o stárnoucí rodiče. Když nám už nikdo jiný není schopen pomoci. Přesto se, alespoň podle zprávy o udržitelném rozvoji občanského sektoru za rok 2018, Češi na neziskové organizace dívají s lehkou podezřívavostí. Ačkoli profesionalita jejich služeb podle Marka Šedivého, prezidenta Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, roste.

Počty organizací jdou do tisíců a jejich hlavní náplň se může lišit. Jednoduše je lze dělit na dvě základní skupiny. Tu první tvoří **nevládní neziskové organizace** (sem spadá i Patron dětí). Nejsou placené z daní, ale ze soukromých zdrojů. Může jít o nejrůznější spolky, nadace a nadační fondy. Do druhé kategorie spadají **příspěvkové organizace** státu či obcí nebo krajů a veřejnoprávní organizace. Dále se „nezisk“ dělí na **veřejně prospěšné organizace** – ty získaly svůj název podle „úkolů“ prospívat širší veřejnosti. Slouží k podpoře určité skupiny občanů, které spojuje sdílený zájem (nebo osud) členů o zdravotní či sociální problémy. „Typů organizací je skutečně mnoho. Jejich vznik upravuje občanský zákoník, kterým se i řídí. Některé mají i vlastní stanovy. Ty lze dohledat na webových stránkách organizací nebo na portálu www.justice.cz. Stanovy si případně může vytvořit každá nezisková organizace na valných hromadách nebo na zasedání správních rad a dalších kontrolních orgánů,“ říká Veronika Kunešová, finanční manažerka Patrona dětí, charitativního projektu Nadace Sirius.

Křehkost důvěry

Každá „vzájemně prospěšná organizace“ se zaměřuje na něco jiného: na děti, seniory, rodiče, mladistvé, pacienty, záchranu deštných pralesů. S vizí komu, čemu a proč chci pomáhat, se zakladatelé i zaměstnanci organizace musí ztotožnit mnohem silněji, než když třeba pracují v klasické firmě. Proč? „Když jsme se vrhly nevědomky před více než čtyřmi roky do nezisku, chtěly jsme jen pomáhat. Netušily jsme však, co vše taková pomoc obnáší. Hlavně kolik práce a administrativy,“ přiznávají zakladatelky dobrovolnického, dvanáctičlenného spolku Fandí mámám Petra Květová Pšeničná a Žaneta Slámová. „Práce v nezisku je velmi křehká. Cesta k vybudování si důvěry a určitého vztahu nejen u těch, kterým se pomáhá, ale i u těch, kteří pomáhají s vámi, je poměrně dlouhá. Někdy stačí málo a křehký systém se rozpadne,“ varují. Proto nadšení musí jít ruku v ruce s výbornou organizovaností a hlavně praktičností. Ve chvíli, kdy jde o materiální pomoc, dokladuje se vše smlouvami, musí

I narození dítěte bývá impulsem k založení neziskovky | ILUSTRÁČNÍ FOTO SHUTTERSTOCK

klapat logistika. Všichni navíc musí být psychicky odolní, protože jsou neustále zavaleni složitými životními osudy druhých.

Téma, na které se určitá organizace zaměřuje, velmi často ovlivnila osobní zkušenost zakladatele nebo ředitele. On či jeho blízcí si prošli nějakou životní krizí nebo anabází. Při jejím zdočování mimo jiné zjistili, kde přesně chybí pomoc.

Do kategorie vlastního prožitku patří i osobní zkušenost výkonné ředitelky rodičovské organizace Nedoklubko, věnující se nedonošeným dětem. Lucii Žáčkové se před deseti lety narodila tři a půl měsíce před plánovaným termínem porodu dcera vážící 730 gramů. „Během jednoho dne můj život nabral zcela jiný směr. Dcera byla tři měsíce v nemocnici na jednotce intenzivní péče. Bylo to Nedoklubko a lidé v něm, kteří mi v těch temných dobách moc pomohli. Chtěla jsem jim to vrátit, nabídnla pomoc a podporu, dodnes jsem jeho součástí a jsem za to vděčná.“

Michaela Stachová, ředitelka organizace Krása pomoci, zaměřené na seniory, zase zastupuje typ ředitelky s praxí z korporátní sféry. „V nedávném průzkumu mě zaujaly dvě otázky: Co by se podle vás mělo podporovat? a Co podporujete vy sám/sama? Na první otázku lidé odpo-

15. „Neziskovka“ jako poslední naděje

viděli děti, onkologicky nemocní a seniori. Na druhou pak odpovídali, že sami podporují děti, onkologicky nemocné a zvířata. Myslím, že z toho vyplývá, že seniori jsou stále přehlížena cílová skupina, i když se to mění.“

Některé choroby a postižení se z nějakého důvodu stanou „mediálními hvězdami“ a pak jsou jiná, stejně závažná onemocnění, která o pozornost neustále bojují. „Pracuji na Neurologické klinice vihohradské fakultní nemocnice jako klinický logoped. Starám se i o pacienty s neurologickými diagnózami,“ popisuje příběh podobného případu Eva Bezuchová, tajemnice neziskové organizace Alsa.

„Jedním z nejtěžších je onemocnění ALS, zjednodušeně neléčitelná choroba, kdy postupně odumírají všechny nervové buňky v těle. Nemocný ochrnuje, až se dostane do bodu, kdy už sám nepolyká. V posledních fázích může pouze mrkat očima, to vše za plného vědomí a bez ochabování jeho inteligence. Tuto strašnou nemoc například ‚zviditelnil‘ Stanislav Gross. Pacienti s ALS dlouho neměli žád-

né zastání oproti ostatním chorobám. Proto jsem se s kolegy rozhodla pomoci založit organizaci pomáhající lidem s touto diagnózou a jejich rodinám.“

Veronika Cibulová, tajemnice pacientské organizace Veronika, je vzděláním ekonomka, ale dlouho pracovala ve farmaceutické firmě. „I díky své předchozí praxi jsem si uvědomila, že pro pacientky, které onemocněly zhoubným onemocněním prsu, je už dnes našťastí k dispozici celá plejáda podpůrných a pacientských organizací. Ženy s karcinomem děložního hrdla nebo vaječníků žádnou organizaci, která by jim šla pomoc na míru, neměly. Sdružujeme tedy ženy, které onemocněly nějakým zhoubným gynekologickým onemocněním nebo k němu mají dramaticky vysoké riziko.“

Smíření s realitou života

Co je na práci v nezisku nejsložitější? Financování úplně ne, to se totiž řeší permanentně jako v komerčních firmách. „Smíření se s realitou života. Soustředění se na to, co mohu udělat, ne na to, co nezměním. A přitom stále přijímat výzvy a tēm čelit,“ říká na otázku, co vnímá jako nejpodstatnější na práci v nezisku, Karin Pospíšilová, ředitelka organizace Zlatá rybka, která před vstupem do neziskové sféry učila na střední škole psychologii. Budíž proto řečeno, že se její organizace věnuje velmi těžkému tématu plnění přání dětem se životem ohrožujícím onemocněním nebo onemocněním s nejistou prognózou.

Jestliže jsou neziskovky firmy jako každá jiná, jen s jiným tokem financí, logicky řeší i konkurenci. Utkávají se o pozornost médií, o peníze dárců, pro někoho překvapivě i o klienty. „Když jsem do nezisku vstoupila z komerční sféry, vzájemná nevraživost některých podobně tematicky zaměřených organizací mne zaskočila,“ přiznává Svatava Poulson, provozní ředitelka Patrona dětí a vyznavačka spolupráce.

Pro laika je určitým vzkazem o serióznosti i kultivovanost, s jakou vedle sebe organizace žijí. Michaela Chovancová je spoluzakladatelkou organizace Dejme dětem šanci, věnující se zlepšení perspektiv dětí odcházejících z dětských domovů. „Lidé o nich mají zkreslené představy. Především vůbec nebojujeme proti organizacím zaměřeným na náhradní rodinnou péči. Beru to tak, že se doplňujeme. Vždy totiž bude určité procento dětí, pro něž se náhradní rodič nenajde. A ve chvíli, kdy je pro ně dětský domov jedinou alternativou, neměli bychom je nechat osudu, ale snažit se jim v něm vytvořit co nejlepší podmínky.“ Mimo chodem v soukromém životě si Michaela Chovancová s manželem k dvěma vlastním dětem vzali do péstounské péče dceru.

Autorka pracuje v organizaci Patron dětí a je spolupracovnicí LN

Předplatné seriálu si můžete objednat na tel. **225 555 533** nebo na webové stránce www.lidovonoviny.cz/penize. V ceně je také přístup do digitálního archivu Lidových novin. O žádný díl tak nepřijedete.

DATA, FAKTA, INFORMACE

Kde najdeme tu svoji...

Informace a reference na různé neziskovky lze dostat v zařízeních rané péče, na úřadech práce, od sociálních pracovníků Orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Upozornit vás mohou lékaři. Fungují i skupiny, jež sdružuje ten který problém, na sociálních sítích. Více na webu Anno – Asociace neziskových organizací ČR <http://anno-cr.cz>

SEDM Z TISÍCE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ, KTERÉ POMÁHAJÍ ZLEPŠIT ŽIVOT:

1. Pro samoživitelky v tíživé situaci **Fandí mámám**. V roce 2016 dobrovolnický spolek založily dvě moderátorky Petra Květová Pšeničná a Žaneta Slámová. Od založení organizace tuto činnost dělají dobrovolnicí a ve svém volném čase při své profesionální práci v médiích. www.fandimamam.cz

2. Pro důstojné stárnutí doma **Krása pomoci**. Koordinátorky péče propojují osamělé seniory se službami domácí péče, které jim umožní žít ve svém domácím prostředí, ale o nich sami seniory nevědí nebo o ně neumějí sami požádat. www.krasapomoci.cz

3. Na pomoc dětem z dětských domovů **Dejme dětem šanci**. Organizace pomáhá zejména starším dětem a mladým lidem z dětských domovů při přípravě na jejich osamostatnění a po odchodu z dětského domova. Za deset let svého trvání poskytla podporu více než 3,5 tisícům dětí z celé České republiky. dejmedetemsanci.cz

4. Pro děti s vážným onemocněním **Zlatá rybka** plní přání dětem se životem ohrožujícím onemocněním či s onemocněním s nejistou prognózou. Mluví s dětmi, provází je při hledání přání. www.zlatarybka.cz

5. Pro pacienty s nemocí ALS **Alsa** podporuje pacienty s neléčitelným, velmi progresivním onemocněním ALS a jejich rodiny. Poskytuje intenzivní péči ve všech ohledech. Nyní se věnuje 130 pacientům. www.zsalsa.cz

6. Pro předčasně narozené děti **Nedoklubko**. Organizace spolupracuje se všemi perinatologickými centry, kde pečují o předčasně narozená miminka. Za rok se v Česku narodí přibližně 8500 dětí předčasně, 400 přijde na svět s porodní hmotností pod jeden kilogram. www.nedoklubko.cz

7. Pro ženy se zhoubnými gynekologickými nádory **Veronika**. Ženám, které onemocněly zhoubným gynekologickým nádorem, poskytuje poradenství a natáčejí s nimi testimoniály. Cílem organizace je, aby měla každá pacientka přístup k moderní, cílené léčbě. Pořádá proto i osvětové kampaně pro laickou veřejnost, kde upozorňuje na prevenci některých onemocnění. patientska-organizace.cz

DŮLEŽITÝ DOVĚTEK

Důvěřuj, ale prověřuj

Podle údajů Českého statistického úřadu z března 2019 je v České republice zaregistrováno 2810 obecně prospěšných společností, 556 nadací, 2017 nadačních fondů a 4138 církevních organizací.

Existuje celá řada možností ověřit si, jak dané organizace hospodaří. Je to důležité i z toho důvodu, že jak jde o peníze, končí legrace a v Čechách nastupuje nesmrtelná teta závist.

„Všechny neziskové organizace se řídí občanským zákoníkem a účtují, jako každá jiná firma podle zákona o účetnictví – bez výjimek,“ upřesňuje situaci Veronika Kunešová, finanční manažerka Patrona dětí.

„Dané odvádějí stejně jako každá jiná firma. Jejich jedinou výhodou je, že z darů veřejně prospěšné organizace nemusí odvádět daň z příjmů. Toto opět upravuje zákon. Konkrétně právě zákon o daní z příjmů,“ podotýká Veronika Kunešová.

Přečtěte si výroční zprávu

Neziskové organizace, pokud zákon o účetnictví nemluví jinak, musí každoročně vytvářet výroční zprávu, kterou kontroluje nezávislý auditor.

Výroční zprávu jsou neziskové organizace povinné uložit do sbírky listin na soud, pod který daná organizace spadá. Výroční zprávu si může každý následně

Z výroční zprávy se také dozvíte, jak daná organizace hospodaří. Jak je financována a jak nakládá s případnými dary a příspěvky jednotlivých dárců.

dohledat na webových stránkách ministerstva financí v tzv. ARES vyhledávači a také na adrese justice.cz. Mnoho neziskových organizací si výroční zprávy ukládá přímo i na vlastní webové stránky. „Pokud se chcete skutečně něco o organizaci dozvědět, doporučuji si výroční zprávy organizací vyhledat a přečíst,“ říká k tomu Veronika Kunešová.

„Najdete zde informace nejen o zakladatelích, majitelích, nebo kdo je v představenstvu organizace. Především se ale z výroční zprávy dozvíte, jak daná organizace hospodaří. Jak je financována a jak nakládá s případnými dary a příspěvky jednotlivých dárců,“ uzavírá téma finanční manažerka. dp

OBSAH SERIÁLU

1. Pá 27. 11. Velký přehled – co mohou žádat od státu rodiny s dětmi.; **2. So 28. 11.** V labyrintu žádostí o pomoc od státu (i nyní v době covidu). Manuál krok za krokem.; **3. Po 30. 11.** Sociálně aktivizační služby.; **4. Út 1. 12.** Podpora na bydlení.; **5. St 2. 12.** Co je pro exekutora tabu.; **6. Čt 3. 12.** Jednopříjmové domácnosti, tzv. „samoživitelé“.; **7. Pá 4. 12.** „Sociálka“ neboli OSPOD.; **8. So 5. 12.** Rodiče pečující o dítě s handicapem. Raná péče, co nabízí a co už ne.; **9. Po 7. 12.** Co zdravotní pojišťovna (ne)zaplatí... Kam se pak obrátit.; **10. Út 8. 12.** Asistent ve škole. Jak ho pro své dítě získat.; **11. St 9. 12.** Od masáže po psychologickou pomoc. Centra komplexní péče.; **12. Čt 10. 12.** Ubytovna, azylový dům. Kdo a jak může o ně žádat.; **13. Pá 11. 12.** Seniori a příspěvky na péči.; **14. So 12. 12.** Náhradní rodinná péče.; **15. Po 14. 12.** Neziskovka jako poslední naděje...; **16. Út 15. 12.** Cesta k žádosti o pomoc od neziskovky.; **17. St 16. 12.** Charita, Diakonie apod.; **18. Čt 17. 12.** Dobro můžeme konat i sami. Vlastní pomoc i jistota, že peníze doputují kam chceme.

Vytvořeno ve spolupráci:

patron dětí | společně za lepší dětství
www.patrondeti.cz